

Ang.
understöd åt
familjer som
drabbats av
spanska
sjukan.

§ 18.

Herr Björklund: Jag har vid behandlingen inom beredningsutskottet av denna fråga icke ansett mig kunna biträda utskottets yrkande i den punkt, där det hemställes, att det anslag,

varom här är fråga, måtte ställas till förfogande för föreningen för välgörenhetens ordnande. Jag har icke kunnat göra det av dels principiella och dels andra skäl.

För mig är det fullkomligt principiöst, att stadsfullmäktige, när det gäller utanordnandet av ett dylikt understöd, icke själva genom något stadens organ ha hand om fördelningen av medlen, utan överlämnar denna fördelning till en helt och hållet privat organisation. Det kan enligt mitt förmenande icke vara riktigt att stadsfullmäktige beträda den vägen och sålunda göra privata organisationer till någon sorts halvofficiella institutioner.

Härtill kommer, att det från flera håll framställts anmärkningar emot ifrågavarande förening för det sätt, varpå undersökningarna ifrån dess sida ibland skulle ha ägt rum. Man förmenar, att undersökningarna göras på ett sätt, som är ägnat att onödigtvis förödmjuka de understödsbehövande.

Jag har på grund härav tagit mig friheten att reservera mig emot just den punkt i utskottets hemställan, som handlar om vem som skall ha fördelningen av ifrågavarande understödsmedel om hand. Jag anser för min del, att dyrtidskommittén mycket väl bör kunna ombesörja undersökningarna i detta fall. Dyrtidskommittén har genom sin förutvarande verksamhet en viss erfarenhet på detta område, och kommittén säger själv i det yttrande, som den avgivit i frågan, att den väl kan ha hand om fördelningen av dessa understödsmedel; därför föreligger intet hinder, anser kommittén. Däremot uttalar kommittén, att den har svårigheter att erhålla arbetskrafter för utförande av de erforderliga undersökningarna. Jag kan emellertid icke finna, att detta av kommittén anförda skäl, att den icke skulle kunna på ett tillfredsställande sätt utföra undersökningarna, äger någon bärighet. Det borde icke, synes det mig, vara omöjligt för kommittén att få den därför behövliga arbetskraften. Kommittén har ju för övrigt samma möjlighet som den förut omnämnda privata välgörenhetsföreningen att samarbeta med respektive sjukvårdsföreningar och med övriga, i fråga om vilka kommittén kan ha behov av samarbete.

Jag vill därför, herr ordförande, yrka bifall till beredningsutskottets hemställan med den ändring, som jag reservationsvis föreslagit.

Fröken Wellin: Herr ordförande! Herr Björklund säger, att det här är fråga om en enskild förening och att man icke bör

Ang.
understöd åt
familjer som
drabbats av
spanska
sjukan.
(Forts.)

Ang.
understöd åt
familjer som
drabbats av
spanska
sjukan.
(Forts.)

lämna kommunalt anslag till en sådan. Jag skall då be att få påpeka, att föreningen för välgörenhetens ordnande redan sedan flera år tillbaka åtnjuter ett kommunalt anslag för ett visst ändamål, nämligen för uppehållande av sin registerbyrå, vilket anslag utgår från fattigvårdsnämnden. Vi kunna således säga, att F. V. O. åtminstone icke är så helt och hållet en privat barmhärtighetsförening, som det efter vissa nu gjorda uttalanden vill synas att den allmänna uppfattningen förutsätter.

Det säges vidare, att det förekommit anmärkningar mot F. V. O:s sätt att leda undersökningarna, i det att dessa letts på ett sätt, som förödmjukat dem, vilka undersökningarna avsett. Jag vill säga, att det är nog en mycket ömtålig sak att göra dylika undersökningar, och det är klart, att så snart en främmande människa träder inom ett hems helgade område för att göra en sådan undersökning, som det här kan bliva frågan om, kan det för ett känsligt sinne ligga något visst förödmjukande däri, och därför är det alldeles givet, att varje sådan undersökning måste ske med den största hänsynfullhet och grannlagenhet och icke får företagas i onödan, utan endast i de fall, där verkligen sakliga skäl därför föreligga.

Detta är emellertid en sak, en annan sak är, att det finnes många människor, som söka hjälp, utan att det föreligger några verkliga, sakligt bärande skäl för erhållande av denna hjälp, och även för dem ligger det ju något förödmjukande i, att en sådan undersökare, som det här är frågan om, kommer till vederbörandes hem för att taga reda på förhållandena. Men jag vill säga, att när det gäller sådana fall, får man icke vara alltför ömtålig i fråga om uppfattningen hos den, som undersökningen avser, ty det kan stundom inträffa, att det är vissa saker, som denne velat undanhålla dem, som ha att bestämma angående understödets fördelning. Det visar sig nämligen ibland, att man icke lämnat med verkliga förhållandena överensstämmande uppgifter.

Nu säger herr Björklund, att det nu ifrågarande anslaget skulle kunna omhändervhas av dyrtidskommittén. Ja, jag vill erinra om, att jag förra gången, när denna fråga här var före i stadsfullmäktige, yttrade, att givetvis kunde kommunen genom något sitt organ förvalta och handha detta anslag och ombesörja utdelningen av de understöd, varom här är fråga. Men vad beträffar förslaget om, att detta anslag skulle lämnas till dyrtidskommittén, vill jag fästa uppmärksamheten på, att nämnda kommitté i det avseendet

yttrar något, som icke precis sammanfaller med vad herr Björklund här sade. På sid. 26 i förevarande utlåtande återfinnes nämligen ett uttalande av kommittén, där det heter: »Därest uppgiften kunde begränsas till enbart en fördelning av anslaget med hänsyn till inkomna ansökningar, så torde dyrtidskommittén varit det organ, som kunnat verkställa denna fördelning, men får kommittén dock erinra därom, att för att kunna bilda sig ett omdöme om det föreliggande hjälpbehovet, måste besök i hemmen företagas, och mången gång äro dessa hembesök, därest de utföras av därtill lämpade personer, av större betydelse för den hjälpbehövande familjen än penninghjälp, ity att goda råd och anvisningar därvid kunna givas. — Att under nuvarande förhållanden, kunna förvärva dylik arbetskraft för kommitténs räkning, torde icke vara möjligt, så strängt anlita, som sådan personal för närvarande är.» Detta är det besked, som dyrtidskommittén själv lämnat. Att vi då skulle kunna sätta oss över, vad dyrtidskommittén sålunda sagt och utan vidare överlämna detta uppdrag till densamma, måste jag åtminstone för min personliga del sätta ett stort frågetecken för.

Jag vet ju, att F. V. O. bland rätt så stora kretsar kanske icke är så populär, och det är alldeles givet, att så skall vara fallet med en förening av detta slag vilken som helst. Samma är förhållandet med fattigvårdsnämnden liksom med dess besökare. Varje institution, som har att handha så ömtåliga och grannliga frågor, som det här rör sig om, blir alltid i mer eller mindre grad impopulär bland allmänheten och särskilt bland dem, som på grund av ett eller annat skäl icke få en framställd begäran om understöd utan vidare tillstyrkt och bifallen. Sedan sprides från dessa deras uppfattning i vidare kretsar. Det är ju emellertid så, att allt mänskligt vidlåder vissa svagheter, och naturligtvis har det även inom F. V. O. begåtts en del misstag och kunna uppvisas några svaga punkter, som förekommit i dess verksamhet och som man kan peka på. Men så är det ju med oss alla människor, att det i vårt arbete finnes svaga sidor, och när nu en eller annan person fått reda på en dylik svag punkt hos F. V. O., har man sedan byggt sin uppfattning om föreningen och dess verksamhet enbart därpå. Det är emellertid oriktigt att så göra. Jag har själv för många år sedan gjort mig skyldig till något sådant. Jag hörde talas om F. V. O. av personer, enligt vilkas uppfattning föreningen icke var populär, och jag tog utan att närmare känna till sakförhållandena intryck därav och hade, såsom nu tycks vara fallet med herr

Ang.
understöd åt
familjer som
drabbats av
spanska
sjukan.
(Forts.)

Ang.
understöd åt
familjer som
drabbats av
spanska
sjukan.
(Forts.)

Björklund, en viss förutfattad mening om föreningen, som icke var enbart gynnsam för densamma. Men så hände det sig, att jag av förhållandena kom att få min verksamhet förlagd till F. V. O. och då blev i tillfälle att få en närmare inblick i dess verksamhet. Jag var dock icke anställd hos F. V. O., utan tvärtom kom jag dit såsom en outsider, om jag så må säga. Jag arbetade nämligen i svenska fattigvårdsförbundets barnavårdsavdelning och hade endast min expedition uppe hos föreningen. Jag hade emellertid därvid gott tillfälle att göra iakttagelser och följa föreningens verksamhet, och vad mötte mig där? Ja, så länge jag lever, skall jag vara tacksam för de synnerligen goda och värdefulla erfarenheter, jag där fick göra, och så länge jag lever, kommer jag också att med den allra största aktning och respekt se på F. V. O. och dess verksamhet. Där arbetas med det mest intensiva intresse av personer, som skänka sitt arbete utan den ringaste ersättning och som sträva att få ett så gott resultat som möjligt. Jag skulle vilja säga, att de principer, efter vilka F. V. O. arbetar, äro desamma, som ha mött mig, när jag inom fattigvården och nu inom vissa kristidsinstitutioner haft nöjet att samarbeta med ett par av socialdemokratiens främste män. Det är *rättvisa*, som man där vill skipa och ingenting annat.

Jag nämnde nyss, att det arbete, som presteras inom F. V. O., ges utan någon ekonomisk ersättning. I dessa tider, då man väl kan säga, att allting uppväges med guld, tror jag, att vi böra värdesätta ett sådant arbete högre än vanligt, och särskilt inom denna ärade församling, där sedan långa tider tillbaka och alltjämt den dag, som i dag är, utföres ett mycket värdefullt arbete utan någon ersättning, tycker jag, att man även skall kunna förstå att värdera de principer, som driva de personer, vilka inom andra områden arbeta på sådant sätt.

Herr Björklund har här mycket starkt betonat principen om, att sådana anslag som det nu ifrågavarande böra handhas av en kommunal organisation. Om man går till handlingarna i detta ärende, skall man finna, att reservanten inom fattigvårdsnämnden, herr Lindqvist, avgivit ett yttrande däri han särskilt poängterar, att detta anslag bör gå till fattigvårdsnämnden. Nu vill jag säga, att jag i mångt och mycket sympatiserar med båda dessa herrars uppfattning. Jag anser nämligen, att när man för fullgörandet av den kommnens enligt lag åliggande skyldigheten att hjälpa de mindre bemedlade och dem, som äro beroende av dylik hjälp, utsett

ett speciellt organ, nämligen fattigvårdsnämnden, bör också kommunen låta nämnda uppdrag så långt som möjligt utföras av denna institution och icke kringgå densamma och lämna ut vissa delar av detta uppdrag på alla möjliga andra olika händer. Det var också i anslutning till denna uppfattning, som jag för min del vid kristidens början, då fråga var om rabatteringsverksamheten, anslöt mig till den reservation, som förordade, att denna verksamhet borde överlämnas till fattigvårdsnämnden en uppfattning, som emellertid då ej vann stadsfullmäktiges gillande.

Ty i fråga om speciellt kristidsanordningarna, har stadsfullmäktiges majoritet intagit en helt annan ståndpunkt och till alla möjliga olika kommunala organ överlämnat handhavandet av den hjälpverksamhet, som ifrågakommit. På grund härav och med hänsyn till, att liknande anslag som det, varom nu är fråga, redan en gång förut tilldelats F. V. O., kan jag för min del icke finna det vare sig logiskt eller klokt att nu i kristidens elfte timme sadla om och avbryta den verksamhet, som är påbörjad. Såsom vi se av den utav föreningen lämnade redogörelsen över handhavandet av det anslag, som förut kommit föreningen till del för beredande av hjälp åt spanska sjukans offer, har föreningen fått en så att säga fast klientel, som den måste hjälpa och stödja. Det är på grund därav, som jag icke kan finna det vara riktigt att nu taga ifrån föreningen detta anslag och överflytta det på nya händer.

Ett sådant överflyttande skulle innebära dels *dröjsmål* med understödens utdelning, ity att F. V. O. besitter de allra bästa organ för att *hastigt* och *sakligt* kunna utdela denna hjälp, dels även *ökade kostnader*, då det maskineri och undersökningsmateriel, som föreningen har till sitt förfogande för detta speciella fall, icke står någon annan institution till buds — särskilt har det ju från dyrtidskommitténs sida förklarats, att den för närvarande icke har tillgång därtill. Vidare skulle enligt mitt förmenande ett sådant överlämnande innebära en *mindre tillfredsställande fördelning* just därför, att densamma icke skulle kunna bli fullt så saklig, som vad fallet kunde bli, därest F. V. O. finge hand om densamma. Då det nu blott rör sig om ett mera provisoriskt anslag, kan jag icke finna det annat än både onödigt och ändamålslost att beträffande ett sådant anslag göra en så plötslig omkastning, som det här är fråga om.

I detta sammanhang skulle jag vilja tillägga en sak, som icke direkt hör till själva frågan, men som likväl i någon mån ansluter

Ang.
understöd åt
familjer som
drabbats av
spanska
sjukan.
(Forts.)

Ang.
understöd åt
familjer som
drabbats av
spanska
sjukan.
(Forts.)

sig till vad herr Björklund här yttrade. Jag skulle nämligen vilja säga, att jag är övertygad om, att kommunerna och det allmänna över huvud taget komma nog att sin bön förutan få i framtiden övertaga kanske icke så litet av den privata hjälpverksamhet, som hittills utövats av enskilda personer. Jag bygger denna min uppfattning på ett yttrande, som en person, vilken varit och alltjämt är mycket verksam inom den filantropiska världen här i Stockholm, för en tid sedan fällde till mig. Hon sade, att när det allmänna, staten och kommunen, numera tar ifrån oss så kollosala summor i skatt, så tar det därmed ifrån oss just de medel, som vi förut kunnat ställa till förfogande för att hjälpa våra medmänniskor, och vad skola vi sedan ha att hjälpa med?

Herr ordförande! På grund av vad jag nu anfört skall jag för min del be att få yrka bifall till beredningsutskottets hemställan.

Herr Wallin: Herr ordförande stadsfullmäktige! Då jag deltagit i behandlingen av detta ärende såväl inom beredningsutskottets avdelning A som inom beredningsutskottet och, måhända på grund av sedermera framkomna upplysningar och omständigheter, kommit till ett annat resultat än det, som innefattas i utskottets förevarande hemställan, skall jag be att få begagna ordet ett ögonblick för att närmare angiva min ställning i frågan.

När jag första gången fick se detta förslag framlagt, kunde jag icke hjälpa, att jag hesiterade för, att staden skulle gå ut på sådana vägar, som här ifrågasättas, d. v. s. anslå medel till en enskild institution för att av denna fördelas. Jag har därmed icke velat säga, att jag på något sätt vill lämna ett betyg åt den institution, varom det här är fråga. Jag vill icke i någon den ringaste mån nedsätta den säkerligen samhällsgagnande verksamhet, som denna organisation bedriver, men jag måste dock säga, att det föreföll mig egendomligt, att med de stora möjligheter, staden har till sitt förfogande, staden icke själv skulle kunna draga försorg om en sådan utdelning som den nu ifrågavarande. På grund av de upplysningar, som vid ärendets behandling inom utskottet lämnades, nämligen att den av staden tillsatta dyrtidskommittén icke skulle ha medel i sin hand att fördela detta anslag, var jag med om det beslut, som där fattades, men jag fick dock inryckt den bestämmelsen, att dyrtidskommittén skulle utöva en kontrollerande verksamhet över fördelningen.

Sedermera har jag emellertid erfarit och fått bekräftat, att dyrtidskommittén anser sig sitta inne med möjligheter att på ett fullt tillfredställande sätt kunna sköta denna fördelning. Den tror sig nämligen kunna träda i förbindelse med de i de flesta församlingar existerande sjukvårdsföreningarna och därigenom åstadkomma, att detta anslag blir fördelat på ett sätt, som överensstämmer med såväl kommunens som vederbörande understödsemottagares önskemål.

Under sådana omständigheter kan jag icke annat än instämma i den här avgivna reservationen och yrka på, att stadsfullmäktige måtte överlämna de medel, varom här är fråga, till dyrtidskommittén.

Här har ifrågasatts, att fattigvårdsnämnden skulle verkställa detta uppdrag, men då, såsom vi mycket väl kunna förstå, det samma är av synnerligen grannliga beskaffenhet, vore det nog önskvärt, att en annan institution, som icke hade någon fattigvårdsprägel över sig, finge hand om denna sak.

Jag skall således, herr ordförande, be att få instämma i herr Björklunds reservation.

Herr Bagge: Jag vill blott lämna den upplysningen, att sådana sjukvårdsföreningar, som den föregående talaren här åsyftade, icke finnas i alla församlingar, och jag föreställer mig, att de arbetskrafter, som finnas att tillgå för det ändamål, varom här är fråga, äro synnerligen begränsade, då det ju måste vara tränade och dugliga samt vid här förekommande arbete vana personer, som skola utföra de undersökningar, som i detta fall äro erforderliga. Men var skall man finna dessa arbetskrafter? Och var skall dyrtidskommittén kunna få sådana till sitt förfogande? Jo, naturligtvis måste man vända sig till dem, som arbeta inom F. V. O., det brukar ju vara den vanliga gången, och det blir dessa, som i alla fall komma att få utföra själva arbetet. Särskilt är det alldeles säkert, att det samarbete, som behöves mellan de olika understödjande organisationerna, måste ske genom F. V. O. med anlitande av den utav staden understödda registerbyrå, som finnes hos nämnda förening och vartill någon motsvarighet icke förekommer annorstädes. Det vore för övrigt ganska olämpligt, att, när man en gång lämnat ett anslag till en institution, som skött det med anslaget förenade uppdraget utan någon anmärkning och som nu är mitt uppe i detta sitt arbete, man ställer så till, att denna institutions arbete avbrytes endast på grund av en viss allmän

Ang.
understöd åt
familjer som
drabbats av
spanska
sjukan.
(Forts.)

Ang.
understöd åt
familjer som
drabbats av
spanska
sjukan.
(Forts.)

känsla, som icke kan med några som helst förnuftsskäl motiveras. Detta kunde ju i viss mån avses innebära en prickning av institutionen i fråga, vilken gjort ett synnerligen uppoffrande och vackert arbete, något som jag tror, att var och en, vilken åskådning man än har, måste erkänna, om man blott något närmare sätter sig in i förhållandena. Och slutresultatet blir ju här i alla fall detsamma.

Jag skall därför, herr ordförande, be att få yrka bifall till beredningsutskottets hemställan.

Herr Victor Karlsson: Herr ordförande, stadsfullmäktige! Jag vill i likhet med föregående talare här säga, att då jag nu yttrar mig om förslaget att ställa dessa medel till F. V. O:s, förfogande är det icke alls min mening att därvid sätta något be-tyg över nämnda förenings verksamhet eller dess sätt att gå till väga vid fördelning av det anslag, som tidigare beviljats föreningen, för att användas till understöd åt familjer, som drabbats utav spanska sjukan. Jag vill dock säga, att man blir något beklämd, när man sitter här och hör, vilka delade meningar och vilket slagsmål det är om vem som skall få dela ut dessa medel.

Man kan mycket väl förstå, att om stadsfullmäktige vid ett föregående tillfälle funnit sig föranlåtna att lämna anslaget till F. V. O., kunna dock mycket väl stadsfullmäktige denna gång ha en annan uppfattning, därför att emellan dessa båda tillfällen en betydlig förändring av stadsfullmäktiges sammansättning ägt rum. En ändrad ståndpunkt uti denna fråga behöver ju icke innebära någon »prickning» av den nu ifrågavarande föreningen, såsom herr Bagge säger, utan det innebär blott, att den nuvarande majoriteten anser, att kommunens egna organ böra kunna sköta denna sak.

Nu vill jag dock säga, att jag i min ställning som ordförande i dyrtidskommittén helst skulle ha sett, att jag nu icke hade behövt yttra mig, därför att jag förutser, att av vem dessa medel än komma att fördelas, skall det alltid yppa sig klander mot fördelningen. Det är ju alltid så, att när man har ett otillräckligt anslag, vilket många sträva att komma i åtnjutande av, bli alla de, som icke kunna få någon del av det, missbelåtna och låta detta sitt missnöje komma till uttryck. Men jag vill dock försäkra, att därest den nuvarande majoriteten här anvisar medlen till dyrtidskommitténs förfogande, kommer kommittén att göra sitt bästa och så långt möjligt söka undvika anställandet av ovana arbetskrafter för här ifrågavarande ändamål, utan den kommer att använda sig av

de intresserade krafter, som hittills verkat för bekämpande av den spanska sjukans följder. Jag förutsätter, att så väl sjukvårdsföreningarnas erfarenhet på detta område som även den erfarenhet, som F. V. O. gjort, då den tidigare utdelat understöd till offren för den spanska sjukan, nu skola komma saken till godo.

Ang.
understöd åt
familjer som
drabbats av
spanska
sjukan.
(Forts.)

Sedan dyrtidskommittén avgav sitt betänkande, har doktor Gunnar Nyström, vilken, såsom vi alla känna till, har en god inblick i och under senare tider gjort ganska mycket för lindrandet av den nöd, som blivit en följd av spanska sjukan, föreslagit, att de olika sjukvårdsföreningarna i varje församling skulle få sig ett visst anslag tilldelat. Jag anser det emellertid vara oriktigt att på förhand dela ut exempelvis 1,000 kronor till den ena och 800 kronor till den andra föreningen, utan anslaget till varje församling bör stå i förhållande till behovet inom varje församling, vilket framgår av det antal ansökningar om understöd, som inom de olika församlingarna kan komma att inges. Det är alldeles säkert, att man icke kan på förhand avgöra, att den eller den församlingen bör ha så och så mycket. Enligt vad jag kan förstå, skulle emellertid doktor Nyström vara villig att ställa sin erfarenhet till dyrtidskommitténs förfogande, och jag förmodar, att det samma är fallet med sjukvårdsföreningarna. Även F. V. O. skulle, såsom det här har sagts, kunna medverka, och jag är fullt övertygad om, att, därest nämnda förening vid bedrivande av sin verksamhet söker att, såsom en föregående talare här sade, öva rättvisa, kommer föreningen icke att på grund därav, att dessa medel icke direkt utav stadsfullmäktige ställas till föreningens förfogande, förklara, att den vägrar medverka i det arbete, som här förestår. Något sådant tror jag icke på, utan föreningen kommer nog under alla omständigheter att ge sin medverkan, och jag tror för min del, att man i båda fallen skall kunna komma till gott resultat. Det är ju mycket tråkigt, att man på detta sätt skall slåss om, vem som skall dela ut medlen, ty så stor summa är det icke, att man har någon anledning att glädja sig över att få denna utdelning om hand, utan fördelningen är tvärt om förenad med mycket tråkigheter. Jag vill endast tillägga, att det var sedan dyrtidskommittén redan avgivit sitt betänkande, som detta erbjudande från doktor Nyström kommit.

Herr Källander: Herr ordförande, stadsfullmäktige! Jag ville först yttra mig om den frågan, huruvida det kan vara något principvidrigt och i sak olämpligt, att stadsfullmäktige använda

Ang.
understöd åt
familjer som
drabbats av
spanska
sjukan.
(Forts.)

sig av en privat förening eller samhällsnyttig organisation i nu förevarande avseende. Då man här velat göra gällande, att detta skulle vara något mindre tilltalande eller i sak olämpligt, vill jag endast säga, att jag för min del känner mig snarare böjd för en sådan uppfattning, att där det allmänna kan anlita och för vissa saker begagna sig av privata organisationer, är detta långt ifrån mindre tilltalande, olämpligt, olägligt eller för saken skadligt, utan tvärt om kan däri ligga något gott. Jag känner ifrån Kristiania ett fall, där denna utväg i ganska betydande omfattning kommit till användning. Nämnda stad har nämligen funnit sig föranlåten att ställa medel till förfogande för upprättande av ålderdomshem, men dessas drift och skötsel hava lagts i privata händer, församlingarna, eller de s. k. menigheterna, som utse styrelser och dylikt, för dessa hem. Man har där ansett det vara en fördel att på mera privata och mindre officiella skuldror avlasta en del av stadens mest granlaga och personliga uppgifter.

Jag skulle även vilja hemställa, huruvida icke den omständigheten, att stadfullmäktiges sammansättning nu har ändrats, snarare gör en ändrad praxis i denna fråga mera ömtålig och om icke den faran är för handen, att det skall kännas såsom en så mycket hårdare prickning för F. V. O., om de nya stadsfullmäktige nu taga ifrån föreningen ett förtroende, som densamma förut åtnjutit. Misstroendet och prickningen måste ju i så fall endast drabba så mycket hårdare.

Det bör vara mycket starka skäl, synes det mig, för att stadsfullmäktige nu skola frångå det i höstas tillämpade förfarandet att låta fördelningen av dessa medel ske genom F. V. O. Denna förening innehar ju dock registerbyrån och har till sitt förfogande för här ifrågavarande arbete tränat folk. Om här mycket starka skäl föreläge, skulle jag ingenting säga, utan för min del böja mig för desamma, men några andra sådana ha icke anförts än de nyssnämnda angående det principvidriga i att i detta fall anlita en privatinstitution och att ömtåliga känslor emellanåt blivit sårade genom F. V. O:s metoder. Men på samma gång har det erkänts, att om dyrtidskommittén skall taga saken om hand, kommer givetvis även klander att yppa sig och icke kunna undvikas, något som även jag för min del tror skall bliva händelsen.

Jag vill icke fritaga F. V. O. från anmärkningar. Jag tror, att den såsom alla kan, såsom det här sagts, begå fel och att det någon gång kunnat vara en strävhet i undersökningarna och ett

visst pedanteri, som förefallit som närgången, och verkat sårande, o. s. v., men jag tror icke, att F. V. O. därigenom har gjort sig förtjänt av ett sådant misstroendevotum, som nu skulle drabba föreningen, därest stadsfullmäktige med sin nuvarande sammansättning och med den breda basis, som de ha, skulle här sätta föreningen ur spelet.

Ang.
understöd åt
familjer som
drabbats av
spanska
sjukan.
(Forts.)

Herr Ström: Då jag vid förra sammanträdet, när det gällde ett omedelbart beslut i enlighet med den då väckta motionen i denna fråga, tog mig friheten att uttala betänkligheter mot, att man fortsatte på den väg, som man förut slagit in på, nämligen att i sådana fall som det nu förevarande lämna stadens medel åt en privat välgörenhetsinrättning, vill jag också nu begagna tillfället att med några ord motivera min uppfattning i frågan.

Först och främst är det så, att F. V. O., den må ha vilka förtjänster och vilka fel som helst, är en institution, skapad utav en särskilt ekonomiskt välsituerad klass i samhället för att bedriva välgörenhet gent emot de fattigare klasserna. En sådan välgörenhet har alltid utav de fattigare klasserna känts såsom någonting, som icke varit riktigt och rättvist och tilltalande. Det är icke välgörenhet, som arbetarklassen begär, utan rättvisa och goda samhällsförhållanden. Det är icke några privata nådegåvor, de må vara dikterade av de allra bästa motiv och framsprungna av den allra bästa omtanke, som man vill ha, utan en rättvis, ny samhällsordning. Det är från denna rent principiella ståndpunkt, som jag för min del anser, att när det nu förefinnes en ny majoritet i stadsfullmäktige med representanter just ifrån de samhällsklasser, som icke längre vilja taga emot nådegåvor från överklassens sida, utan kräva fullt och helt sin samhälleliga rätt, bör detta också markeras i de beslut, som fattas. Det är sålunda av detta rent principiella skäl som jag anser, att man nu bör slå in på en ny väg.

Här anfördes nyss, jag tror, att det var av fröken Wellin, ett yttrande av en rik dam, som sagt, att på det sätt, som förmögenheterna nu beskattas, är det alldeles förskräckligt, och det blir då ingenting över för de rika att öva välgörenhet med, utan allt detta går till stat och kommun. Men detta är, menar jag, ingenting alls att beklaga sig över. Det är den riktiga vägen, och den skola vi ännu mera fortsätta på, så att det icke blir någon möjlighet alls för de rika att kunna öva någon dylik väl-

Ang.
understöd åt
familjer som
drabbats av
spanska
sjukan.
(Forts.)

görenhet, utan det blir så, att samhället själft tack vare dessa skatter kan öva rättvisa, hel och full rättvisa, gent emot alla i samhället.

Jag skall, herr ordförande, verkligen be att få tacka reservanten. Det är blott egendomligt, att han i detta fall är ensam. Jag tycker, att det borde ha varit åtminstone en enhällig socialdemokratisk reservation vid detta betänkande.

Jag ber att få yrka bifall till reservationen.

Fru Törnell: Herr ordförande, stadsfullmäktige! Jag skall endast be att få påpeka en sak, om vars riktighet jag alldeles nyss gjort sig förvissad, nämligen att det ifrån visst håll redan gjorts framställning till F. V. O., att föreningen för nu ifrågavarande ändamål måtte förskottera 1,000 kronor, vilket föreningen även redan börjat göra.

När jag nu har ordet, skulle jag vilja begagna tillfället att påvisa ytterligare en sak, nämligen att det en gång, jag minns nu icke när, från socialdemokratiskt håll motionerats om understöd till svenska fattigvårdsförbundets barnavårdsbyrå, och denna institution, som har en verksamhet mycket snarliktande F. V. O:s, har således genom nämnda motion fått betyg på att duga. Jag tycker, att då borde även F. V. O. duga i detta fall.

Jag ber att på det varmaste få instämma med fröken Wellin i vad hon här sagt om F. V. O:s verksamhet. Där presteras ett sådant arbete och en sådan offervilja och visas så mycken arbetsglädje, att vi skulle allesammans vara uppbyggda av att närmare taga reda därpå.

Jag skulle dessutom, med anledning av vad herr Björklund här framhållit om, att undersökningarna från F. V. O:s sida bedrivs på ett olämpligt sätt, vilja fråga honom, huruvida han gjort sig underrättad hos F. V. O. om, huru föreningen bedrivit de ifrågavarande undersökningarna. Jag skulle alltså vilja veta, om herr Björklund frågat bägge parterna, innan herr Björklund här framställde sin anklagelse. I annat fall måste jag säga, att hans anklagelse är baserad väl mycket på skvaller. Man har dock icke rättighet att gent emot en förening, där frivilliga krafter ställas till samhällets förfogande och där det presteras ett sådant arbete, som här verkligen är fallet, utslunga en sådan beskyllning som den, han här kom med, utan att ha väl reda på vad man säger.

Jag skall, herr ordförande, be att få instämma i yrkandet, att de medel, varom här är fråga, måtte ställas till förfogande av F. V. O.

Ang.
understöd åt
familjer som
drabbats av
spanska
sjukan.
(Forts.)

Herr Lamm: Herr ordförande! Jag begärde ordet, därför att det under kvällens lopp många gånger har framhållits, att det nu är ny majoritet inom stadsfullmäktige, och det vill synas, som om man på varje fråga av mer eller mindre omfattning skulle söka lägga nya principer. Det har varit, såvitt jag förstår, även innebörden i herr Ströms senaste anförande. Jag tycker, att om man skall giva sig in på nya principer, så bör det röra sig om frågor av större portée än den nu föreliggande. Här gäller det att tillfälligt hjälpa behövande, som blivit offer för spanska sjukan; kan man hjälpa dem på ett praktiskt och förnuftigt sätt, är det allt vad man begär i denna fråga.

Nu har jag icke förmånen att närmare känna alla de nya ledamöterna i denna församling. Men när jag ser på deras levnadsställning, kan jag förstå, att det är folk, som kommit från praktiska yrken, folk med praktisk läggning i det hela taget. När man en gång givit medel åt föreningen för välgörenhetens ordnande för att tillgodose detta mera tillfälliga behov — det gäller icke för all framtid — och då jag icke hört någon vidare grav anmärkning mot föreningens för välgörenhetens ordnande åtgöranden med avseende å det föregående utdelandet av understöd, kan jag icke finna annat, än att det är praktiskt att låta föreningen fortsätta med denna verksamhet.

Jag ber därför, herr ordförande, att få yrka bifall till beredningsutskottets förslag.

Herr Björklund: Fröken Wellin framhöll i ett mycket varmhjärtat anförande, vilken omfattande kärleksverksamhet som utfördes av arbetskrafterna i föreningen för välgörenhetens ordnande. Jag vill visst icke bestrida, att ett mycket govt arbete därifrån har kunnat utföras. Men det torde icke vara blott kärlek, som på det hållet gör sig gällande. Fröken Wellin anförde här vad en förmögen dam hade sagt till henne, att nu, när det blivit så stora skatter, måste denna välgörenhet upphöra av sig själv; man hade icke något mera att ge. Jag vill säga, att om den andan skulle göra sig gällande, och om den andan gör sig gällande inom föreningen för välgörenhetens ordnande, så tror jag, att detta enbart

Ang.
understöd åt
familjer som
drabbats av
spanska
sjukan.
(Forts.)

är skäl nog för oss att här i kväll fatta beslut om, att saken skall ordnas i anslutning till vad jag reservationsvis har föreslagit. Det resonnemang ifrån denna dams sida, som fröken Wellin här refererade till, det står icke riktigt väl i samklang med mästarrens ord, att den, som två kjolar haver, han give den fattige den ena.

Det har vidare anförts här av fru Törnell, att det hade kommit in en framställning till föreningen, att den för ifrågavarande understödsändamål skulle förskottera 1,000 kronor redan nu. Det är något märkligt, tycker jag, om man redan på förhand kan vara på det klara med, att, ehuru man endast beslutar från fall till fall, föreningen skulle få detta anslag, såsom förut har skett.

Vidare framställdes det förmodandet, att jag borde ha satt mig i förbindelse med föreningens styrelse för att höra även dess uppfattning rörande de klagomål, som förekommit. Jag har verkligen icke satt mig i förbindelse med föreningens styrelse. Jag har icke gjort det av det skälet, att självklart föreningens styrelse skulle ha framställt saken på sitt sätt, till sin fördel; och huruvida jag skulle ha fått ut sanningen bättre på detta sätt än genom att enbart höra de klagande, det ställer jag mig verkligen tvivlande till, ehuru man principiellt givetvis hör båda parterna, innan man dömer. Men jag har alls icke fällt någon dom här, jag har endast refererat vad som för mig framställts rörande klagomålen.

Jag skulle vidare vilja säga några ord med anledning av vad herr Lamm framförde, nämligen att vi skulle vara praktiska, att det icke vore någon så stor sak detta och att det därför icke vore skäl att nu göra någon förändring. Jag förstår icke, vari det opraktiska skulle ligga att låta ett stadens organ taga hand om denna utdelning. Jag finner det lika litet opraktiskt för staden att ta hand om medlens fördelning som att anförtro detta åt en privat förening.

Fröken Wellin: Mot herr Björklunds senaste yttrande, skall jag med avseende å det uttalande jag citerade från en dam, som ägnat sig åt välgörenhetsarbete här i Stockholm, blott be att få påpeka, att jag, innan jag anförde hennes uttalande, särskilt betonade, att det icke hörde till denna fråga och således icke hänförde sig till föreningen för välgörenhetens ordnande. Det var icke nå-

gon medlem av föreningen för välgörenhetens ordnande, som yttrat detta, det var en person, som utövat privat välgörenhet.

Ang.
understöd åt
familjer som
drabbats av
spanska
sjukan.
(Forts.)

Fru Gustafsson: Herr ordförande! Då man hör debatten här och i synnerhet de inlägg, som gjorts för att föreningen för välgörenhetens ordnande skulle taga hand om dessa medel, har man icke kunnat undgå att finna, att de varma anföranden, som här hållits, icke så mycket hänfört sig till ändamålet med detta anslag, utan snarare avsett att motivera, varför utdelningen skulle överlämnas åt denna förening.

Nåväl, när man talar om föreningen för välgörenhetens ordnande, vill jag icke på något sätt giva den betyg i ena eller andra avseendet. Men när vi på arbetarehåll eller där man känner till förhållandena bättre än andra, veta, att föreningens verksamhet icke är populär, då kunna vi också styrka detta med en hel mängd anmärkningar, som förts fram mot denna verksamhet, sådan den nu bedrives. Det talas här så vackert om det frivilliga arbete, som föreningen utfört, detta arbete utan ersättning. Ja, det utföres så mycket arbete även på andra håll för att skapa fram förhållanden, som göra, att människor en gång kunna leva så hyggligt, att de icke behöva anlita den privata välgörenheten. Det är vår strävan, och det arbetet utföra vi i de flesta fall frivilligt och utan ersättning.

För att gå till själva sakfrågan, vet jag, med den erfarenhet jag har om det förra anslaget, som föreningen för välgörenhetens ordnande hade hand om, att det finnes mångfaldiga medborgare i denna stad, som i sin ambitionskänsla och självkänsla att hålla sig uppe i livet under svåra förhållanden aldrig på något sätt fått understöd av fattigvården eller välgörenhetsföreningar, och att det för dem är förödmjukande och obehagligt att, om de än äro i största nöd, anlita stadens understöd genom föreningen för välgörenhetens ordnande. Och det är därför jag vill tillstyrka reservationen, så att medborgare, som genom spanska sjukan kommit i stor nöd, skulle kunna få stadens understöd genom dess egna organ, utan att det får fattigvårdskaraktär eller den speciella välgörenhetsstämpel, som det icke skulle kunna undgå att få med en privat välgörenhetsförening såsom förmedlare.

Från dyrtidskommitténs håll har här under debatten anmärkts, att kommittén mycket väl skulle kunna påtaga sig detta arbete, där man dock kan räkna med biträde av sjukvårdsföreningar även-

Ang.
understöd åt
familjer som
drabbats av
spanska
sjukan.
(Forts.)

som, tror jag, alldeles säkert från församlingssystrar i olika församlingar, som ha den rikaste erfarenhet i sitt arbete bland de fattiga om dem, som behöva understöd.

Det skulle för övrigt icke vara förenligt med föreningens för välgörenhetens ordnande principer om kärlek och offervilja att, om stadsfullmäktiges beslut går emot dess önskan att få hand om detta anslag, draga sig ifrån arbetet.

Med dessa ord ber jag, herr ordförande, att få yrka bifall till reservationen.

Herr Lamm: Jag vill blott svara herr Björklund det, att jag betraktar detta som en mera tillfällig sak. Det är icke fråga om att inrätta något, som får en beständig karaktär, utan vi hoppas alla, att den nu pågående epidemien snart skall vara över och det är därför antagligt, att vi icke behöva än en gång bevilja anslag för utdelande av sådan hjälp för samma ändamål som nu. Under sådana förhållanden fann jag det mera praktiskt, att då föreningen för välgörenhetens ordnande varit den, som börjat att dela ut denna hjälp och som kände till de ställen och de familjer, där verkligt behov förelåg, denna förening också fortsatte med utdelandet av sådant understöd. Det var ur den synpunkten, jag fann det mera praktiskt att gå till väga på sätt utskottet föreslagit.

För övrigt vet jag till slut icke, huru man skall kunna hjälpa någon, om vederbörande äro till den grad ömtåliga, som den sista talarinnan framställde. Här har icke varit meningen, att detta understöd skall ha anstrykning av fattigvård eller välgörenhet, utan det är bara fråga om att hjälpa människor, som äro i den ställning, att de på grund av rådande epidemi kommit i förhållanden, som de utan denna epidemi icke skulle ha råkat in i.

Jag kan icke se, att den omständigheten, att man ger understöd genom fattigvårdsnämnden, som är en kommunal institution, skulle giva understödet en annan karaktär, än om man ger det genom föreningen för välgörenhetens ordnande.

Jag tycker för övrigt icke, att frågan är av den vikt, att man icke skulle kunna finna sig i både det ena och det andra. Men så som frågan ligger, anser jag lämpligast att låta det fortgå som hittills, och därför ber jag, herr ordförande, att få yrka bifall till utskottets hemställan.